

Proiectul de îmbunătățire urbană a orașului Chișinău

Țara:	MOLDOVA
Număr proiect:	55461
Sectorul de afaceri:	Infrastructura municipală
Tipul de notificare:	STAT
Categoria mediului:	B
Data țintă de aprobare:	11 iunie 2025
Stadiu:	A trecut de revizuirea finală, în așteptarea aprobării
Data publicării fișei proiectului (PSD):	26 Februarie 2025

Descrierea Proiectului

Un împrumut sub-suveran ("Împrumutul") către Municipiul Chișinău ("Municipiu") pentru finanțarea extinderii și modernizării a trei conexiuni rutiere urbane primare, care reprezintă artere rutiere cruciale, cu o lungime totală de aproximativ 8,5 km în municipiul Chișinău, și pentru a sprijini dezvoltarea din zonă: (i) Bulevardul Mircea cel Bătrân; (ii) strada Industrială; și (iii) strada Mesager.

Proiectul beneficiază de acoperire de risc de primă pierdere din partea Fondului european pentru dezvoltare durabilă plus („EFSD+”) și a Programului de garantare pentru infrastructura municipală și reziliența industrială („MIIR”). Programul contribuie la tranziția economiilor din vecinătatea europeană sudică și estică, sprijinind investițiile durabile în infrastructura urbană ecologică, ecologizarea lanțurilor logistice, eficiența energetică și transferul de tehnologii verzi în procesele industriale, operațiunile comerciale și clădiri.

Obiectivele Proiectului

Proiectul își propune să ofere orașului infrastructura cheie pentru a: (i) sprijini planurile de dezvoltare urbană zonală și a stimula dezvoltarea industrială și economică; (ii) promova mobilitatea durabilă prin îmbunătățirea managementului traficului și integrarea facilităților pentru mobilitate durabilă și incluzivă, în conformitate cu planul de mobilitate urbană durabilă ("SUMP"), (iii) încorporează măsuri pozitive din punct de vedere a mediului.

Operațiunea va permite Orașului să ofere acces esențial la noi zone de dezvoltare urbană pentru a satisface nevoile sociale și economice ale populației în evoluție. În plus, acesta va integra toate aspectele relevante privind modurile de mobilitate durabilă, va oferi cetățenilor săi spații urbane de calitate și favorabile incluziunii și va sprijini dezvoltarea de practici care vin să consolideze și fortifice o urbanizare rezilientă.

Impactul asupra tranziției

Scor ETI 67

Impactul preconizat al tranziției reiese din calitatea integrată, prin furnizarea unui traseu de deplasare bine proiectat, care oferă spațiu suficient pentru a acoperi toți utilizatorii drumurilor, inclusiv pietonii, persoanele în vârstă, persoanele cu dizabilități, bicicliștii, utilizatorii transportului public, precum și autoturismele și vehiculele comerciale. Proiectul va contribui, de asemenea, la calitatea ecologică prin promovarea modurilor de mobilitate durabile, încurajând trecerea de la vehiculele private la alte mijloace de transport și reducerea emisiilor, în special prin furnizarea de infrastructură și facilități pentru mobilitatea publică și comună. În plus, proiectul va sprijini orașul în elaborarea unui program integrat de îmbunătățire și reziliență urbană („UERP”) pentru a continua acțiunile de integrare a unui pachet de investiții și măsuri pentru îmbunătățirea zonelor urbane, alături de sisteme de transport inteligente și politici de mobilitate.

Informații despre client

Orașul Chișinău

Debitorul va fi **orașul Chișinău**, municipiu situat în Republica Moldova. Chișinăul, capitala Republicii Moldova, are o populație de 800.000 de locuitori, reprezentând aproape o treime din populația totală a țării, cu o suprafață de peste 571,6 kilometri pătrați. Orașul este localitatea cea mai prosperă din punct de vedere economic din Moldova și servește drept centrul financiar și de afaceri al țării. PIB-ul său reprezintă aproximativ 60% din economia națională.

Rezumatul finanțării BERD

68.200.000,00 EUR

Finanțarea sub-suverană se va acorda în trei tranșe

Costul total al Proiectului

70.100.000, 00 EUR

Se preconizează că împrumutul va fi completat de un grant investițional.

Adiționalitate

Sursele de adiționalitate pentru proiect provin din:

- Structura de finanțare;
- Reducerea riscurilor;
- Stabilirea standardelor: asistență oferită proiectelor și clienților pentru a atinge standarde mai înalte;
- Cunoștințe, inovare și consolidarea capacităților.

Rezumatul impactului de mediu și social

Categoria B (ESP 2019 Politici de Mediu și Sociale). Se preconizează că acest Proiect va avea ca rezultat noi zone de dezvoltare urbană, extinderea infrastructurii durabile de transport și îmbunătățirea fluxurilor de trafic pe unele artere urbane majore. Proiectul va integra în special principiile mobilității durabile prin extinderea

liniilor de troleibuz și / sau prin crearea unor benzi dedicate de transport public, și a unor stații accesibile de autobuz, a infrastructurii și a facilităților pentru mobilitate activă (ciclism, mers pe jos etc.), inclusiv iluminatul stradal aferent, asigurarea unei gestionări sigure și eficiente a traficului, și a trecerilor de pietoni, și anticiparea implementării mobilității electrice.

Orașul a elaborat proiectarea integrală, care a fost aprobată de Serviciul de Stat Pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor. În plus, cu ajutorul unui consultant extern, Proiectul a fost reevaluat pentru a satisface toate nevoile de mobilitate, a defini și a asigura integrarea tuturor modificărilor de proiectare conexe într-un viitor Proiect revizuit. Banca a solicitat realizarea unui studiu de fezabilitate în octombrie 2024, în care un consultant independent a efectuat o serie de evaluări cu privire la proiectarea existentă, inclusiv evaluarea de mediu și socială ("ESDD"), evaluarea tehnică, un audit al siguranței rutiere și evaluarea de mediu. În urma revizuirii studiului de fezabilitate, a evaluării alternativelor și a ESDD, s-a stabilit că impactul de mediu și social ("E&S") asociat cu acest Proiect este evaluat pentru a fi identificat și gestionat prin implementarea unui Plan de acțiune de mediu și social ("ESAP"). În cadrul Proiectului a fost elaborat un Plan de management de mediu și social ("ESMP"), un Plan de implicare a părților interesate ("SEP"), un Rezumat non-tehnic, un Cadru de strămutare și ESAP, care au fost convenite cu Clientul și vor fi dezvăluite de Client, înainte și pe parcursul implementării Proiectului.

Proiectul a obținut deja toate autorizațiile necesare pentru începerea lucrărilor, în conformitate cu legislația națională (nu este necesară o Evaluare a impactului asupra mediului). Cu toate acestea, de când au fost elaborate proiectările inițiale în 2022, unele dintre aceste permise au expirat de atunci și necesită revalidare. ESDD a identificat necesitatea unor îmbunătățiri ale modalităților de management al mediului, sănătății și siguranței forței de muncă, a Clientului și a contractanților, ceea ce necesită consolidarea capacităților, a resurselor și a unor modalități îmbunătățite de supraveghere pentru a structura Proiectul astfel încât să îndeplinească cerințele de performanță ale băncii ("PR") care au fost abordate în ESAP.

Impactul potențial relevant asupra terenurilor și a mijloacelor de trai va fi abordat prin implementarea unui plan corespunzător de restaurare a mijloacelor de trai, care va fi elaborat pe baza cerințelor de achiziție a terenurilor și a RF elaborat ca parte a ESDD. Nu se anticipează nicio strămutare fizică, dar potențialele restricții temporare ale accesului la teren ar putea avea un impact asupra mijloacelor de trai în timpul activităților de reabilitare, afectând continuarea activității întreprinderilor mici în timpul etapei de construcție. Acest lucru va fi soluționat prin măsuri și compensații convenite cu persoanele și întreprinderile afectate de Proiect, în conformitate cu PR 5.

ESAP include acțiuni pentru Client în legătură cu dezvoltarea unui sistem de management social și de mediu și planuri de management conexe pentru fazele de construcție, și exploatare ale Proiectului. De asemenea, se va solicita Clientului să dedice resurse E&S și resurse în domeniul sănătății și siguranței în cadrul unității de implementare a proiectului ("UIP") prin sarcina de cooperare tehnică a UIP pentru executarea Proiectului în conformitate cu cerințele băncii și legislației locale și să îmbunătățească monitorizarea managementului contractantului. Va fi angajată o echipă de consultanță de asistență și supraveghere a implementării Proiectului, cu resurse E&S corespunzătoare pentru a asigura implementarea ESAP și a cerințelor E&S aplicabile. În ceea ce privește unele secțiuni ale Proiectului, activitățile de construcție vor fi întreprinse în timp ce o parte a drumului va fi în funcțiune, necesitând o atenție deosebită la implicarea părților interesate, gestionării traficului și siguranței rutiere, inclusiv aranjamentelor de gestionare a riscurilor rutiere ocupaționale.

Activitățile de implicare a părților interesate au fost întreprinse ca parte a studiului de fezabilitate cu ajutorul unui consultant independent, iar Clientul se va asigura că SEP este implementat pe parcursul întregului ciclu de viață al Proiectului, iar un mecanism de reclamații a părților terțe este în vigoare și operațional.

BERD va monitoriza performanța de mediu și socială a Proiectului și conformitatea cu PR ale BERD prin revizuirea rapoartelor privind aspectele de mediu și sociale, și punerea în aplicare a ESAP. Vizitele la fața locului pentru monitorizarea Proiectului vor fi, de asemenea, efectuate periodic în timpul construcției.

Cooperare tehnică și finanțarea prin intermediul granturilor

Următoarele sarcini de cooperare tehnică ("TC") sunt prevăzute ca parte a acestui proiect:

- **Studiul de Fezabilitate** - finanțat de Uniunea Europeană în cadrul programului EFSD de garantare pentru infrastructura municipală și reziliența industrială („EFSD+ TC”).
- **Asistență pentru achiziții anticipate**- finanțat de către Fondul Durabil pentru Infrastructură.
- **Suport pentru implementarea proiectului și supravegherea lucrărilor** - se preconizează că va fi finanțat parțial din fondurile EFSD+TC și parțial din alte surse (urmează a fi confirmat).
- **Programul de îmbunătățire și reziliență urbană** - sursa de finanțare urmează a fi confirmată

Proiectul va fi completat cu un grant investițional de până la 1,9 milioane EUR, care se preconizează că va fi finanțat parțial din Fondul special al acționarilor BERD și parțial din alte surse (de confirmat). Grantul investițional va finanța măsuri de integrare a naturii (amenajarea zonei Lacului 4 din Parcul La Izvor – Coridor verde și spațiu natural) care promovează biodiversitatea urbană în oraș. Proiectul va beneficia, de asemenea, de Programul de garanții EFSD+ MIIR.

Informații de contact ale companiei

Ion Ceban

primaria@pmc.md

+373 22 22 10 02

+373 22 22 12 89

www.chisinau.md

Bulevardul Stefan cel Mare si Sfint 83, Chisinau, MD 2012 Moldova

Ultima actualizare a PSD

29 mai 2025

Înțelegând tranziția

Informațiile suplimentare privind abordarea BERD la măsurarea impactului asupra tranziției sunt disponibile [aici](#).

Oportunități de afaceri

Pentru oportunități de afaceri sau achiziții, contactați compania client.

Pentru oportunități de afaceri cu BERD (care nu au legătură cu achizițiile) contactați:

Tel: +44 20 7338 7168

Email: projectenquiries@ebrd.com

Pentru proiectele din sectorul guvernamental, vizitați [EBRD Procurement](#):

Tel: +44 20 7338 6794

Email: procurement@ebrd.com

Informații generale

Întrebările pot fi puse folosind [Formularul pentru întrebări al BERD](#).

Politica socială și de mediu (PSM)

PSM și cerințele de performanță asociate (CP) stabilesc modalitățile prin care BERD implementează angajamentul de a promova "o dezvoltare durabilă și de mediu". PSM și CP includ prevederi specifice pentru ca clienții să respecte cerințele aplicabile ale legislației naționale privind informarea și consultarea publică, precum și să instituie un mecanism de contestații pentru a primi și a facilita soluționarea preocupărilor și nemulțumirilor părților interesate, în special cu privire la performanța socială și de mediu a clientului și a proiectului. Proportional cu esența și amploarea riscurilor și impacturilor de mediu, și sociale ale unui proiect, BERD solicită suplimentar clienților săi să facă publică informația, după caz, cu privire la riscurile și efectele care decurg din proiecte sau să realizeze consultări cu părțile interesate și să ia în considerare și să răspundă la feedback-ul lor.

Mai multe informații despre practicile BERD în acest sens sunt prezentate în [PSM](#)

Integritate și conformitate

Biroul Șefului de Conformitate a BERD (OCCO) promovează buna guvernare și asigură aplicarea celor mai înalte standarde de integritate pentru toate activitățile băncii, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale. Evaluarea integrității este efectuată în privința tuturor clienților băncii pentru a se asigura că proiectele nu prezintă riscuri inacceptabile de integritate sau reputaționale pentru bancă. Banca consideră că identificarea și soluționarea problemelor la etapele de aprobare a evaluării proiectului este cel mai eficient mijloc de asigurare a integrității tranzacțiilor bancare. OCCO joacă un rol-cheie în aceste eforturi de protejare și, de asemenea, ajută la monitorizarea riscurilor de integritate după ce au fost realizate investițiile.

OCCO este, de asemenea, responsabil pentru investigarea acuzațiilor de fraudă, corupție și conduită incorectă în proiectele finanțate de BERD. Oricine, atât în cadrul sau în afara Băncii, care are suspiciuni de fraudă sau corupție ar trebui să prezinte un raport scris Șefului de Conformitate la e-mailul compliance@ebrd.com. Toate problemele raportate vor fi prezentate OCCO pentru analiză. Toate rapoartele, inclusiv cele anonime, vor fi examinate. Rapoartele pot fi făcute în orice limbă a băncii sau a țărilor în care activează Banca. Informațiile vor fi furnizate cu bună-credință.

Politica de Informare Publica (PIP)

PIP stabilește modul în care BERD face publice informațiile și se consultă cu părțile interesate pentru a promova o mai bună conștientizare și înțelegere a strategiilor, politicilor și operațiunilor sale după intrarea sa în vigoare la 1 ianuarie 2025. Vă rugăm să vizitați pagina [Politica de Informare Publica \(PIP\)](#) pentru a afla ce informații sunt disponibile pe site-ul BERD.

Întrebările pot fi puse folosind [formularul pentru întrebări al BERD](#)

Mecanismul independent de responsabilitate a proiectului (IPAM)

În cazul în care eforturile de a aborda problemele de mediu, sociale sau de dezvăluire publică cu clientul sau banca nu reușesc (de exemplu, prin Mecanismul de Contestații pentru Proiecte sau prin implicarea directă cu

conducerea Băncii), persoanele și organizațiile pot încerca să abordeze preocupările prin intermediul mecanismului Independent de responsabilitate a proiectului (IPAM) al BERD.

IPAM analizează în mod independent problemele de proiect despre care se crede că au cauzat (sau ar putea cauza) prejudicii. Scopul Mecanismului este: să susțină dialogul între părțile interesate din Proiect pentru a soluționa problemele ce țin de mediu, sociale și de informare publică; să determine dacă Banca s-a conformat cu [Politicile Sociale și de Mediu](#) sau prevederile ce țin de [Politica de Informare Publica](#); și, dacă este cazul, de a interveni în cazul non-conformării cu aceste politici, în timp ce este prevenită nerespectarea acestora de către Bancă.

Vă rugăm să vizitați [pagina web a Mecanismului Independent de Responsabilitate a Proiectului](#) pentru a afla mai multă informație despre IPAM și mandatul său; cum să [expediați o solicitare](#) pentru examinare; sau contactați IPAM prin e-mail ipam@ebrd.com pentru a obține îndrumare și mai multe informații despre IPAM și modalitatea de expediere a solicitării.